

KALAUZ

AZ EMBERBARÁTI OKTATÁS ÉS NEVELÉS TERÉN.

HAVI FOLYÓIRAT.

A „Szeretet“ testi és szellemi fogatkozásban szenvedőket gyámolító
országos egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik július és augusztus kivételével minden hó utolsó napján.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:	Felelős szerkesztő és kiadó:	HIRDETÉSEK ÁRA:
Egész évre 2 frt 50 kr.	Scherer István	Soronkint 15 kr.
Egyes szám ára: . . 25 kr.	Budapest, VIII., Mátyás-tér 5/b.	Bélyegilleték 30 kr.

A hülyék menháza megnyitása.

Egyesületünk történetében bizonyára nevezetes nap marad f. évi május hó 14-ike, a midőn t. i. a hülyék számára létesített menházunkat ünnepélyesen megnyitottuk.

E napon számosan jöttek össze egyesületünk tagjai, hogy jelenlétükkel az ünnepély fényét emeljék s gyönyörködjhessenek az emberszeretet legujabb alkotásában, a melyet áldozatkészségükkel megteremteni segítettek.

A szakosztály nevében dr. Böke Gyuláné úrnő fogadta és kalauzolta a vendégeket, lekötelező nyájassággal magyarázva a menház rendeltetését s ajánlva azt a jelenlevők további pártfogásába.

A belügyministerium képviselőjében Forray Ferencz osztálytanácsos jelent meg.

11 órakor folyt le a megnyitási ünnepély. Dr. Böke Gyuláné úrnő üdvözölte a megjelenteket s többek között a következőket mondotta:

„Nem festhetem le meggyőző szavakkal menházunk rendeltetését, nem rendelkezem a kifejezések sokaságával, hogy ecsetelhessem a nyomornak és elhagyatottságnak azokat a különféle válfajait, a melyekben a szerencsétlen hülyék hazánkban sínylenek, nem bírok a megindítás eszközeivel, hogy könnyőre buzdíthassam azokat, a kik a szerencsétlen teremtmények sorsán enyhíteni anyagi áldozatok hozásával hivatva vannak, csak rámutatok menházunkra úgy, a miként van s hiszem, hogy a látvány meggyőzőbb lesz minden ékesen szólásnál.“

Tagilletmény.

Ezután Scherer István titkár szólott a következőkben:

„Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A legmélyebb hála és köszönet szavai tolulnak ajkaimra e mai ünnepélyes alkalommal, a háláéi és köszönetéi azok iránt, a kik menházunk megteremtésében közreműködtek. Első sorban a Nagyméltóságu Belügyminiszter iránt, mert egyedül az ő jóakaratu támogatásával — a fenntartási költségekhez való évi hozzájárulással — voltunk képesek eszménket — melynél humanosabb már alig képzelhető — megvalósítani; másodsorban szakosztályunk elnökei Hollán Ernőné Ő Nagyméltósága és Kléh István Ő Méltósága iránt, a kik fáradságot nem ismerve buzgólkodtak e nemes czélu intézmény létrejövetelén s a kik e tényükkel örök emléket állítottak maguknak; végül egyesületünk elnöksége és tagjai iránt, a kiknek érdeklődése és támogatása buzdított az akadályok legyőzésére s öntött erőt és lelkesedést néha-néha csüggedni kezdő lelkünkbe.

Nemes volt a cél, a melyet magunk elé kitűztünk. Hazánk 15,908 hülye egyéne közül legalább egy kis résznek megfelelő menhelyet nyújtani s míg a család köréből kiragadtatnak, pótolni náluk a családot. Nem ápoljuk őket a szó szoros értelmében, mert hiszen csak testileg egészségeseket fogadunk be, hanem gondozást nyújtunk s arra törekszünk, hogy helyzetük lehetőleg az ember méltóságának megfelelő legyen. Elfoglaljuk őket egész napon át, hogy ne unatkozhassanak; egyelőre a nyáron az egészséges kerti munkákat végeztetjük velük, a téli időben pedig meghonosítjuk a kosárfonást és kefekötést. Nem azért foglalkoztatjuk őket, hogy anyagi hasznot hajtsanak, hanem hogy idejük elteljék s bennük e foglalkoztatás által megnyugvást és életkedvet éleszszünk.

De mindezt lesz alkalmunk gyakorlatilag is bemutatni. Most engedtessek meg nekem, hogy a menház megteremtőinek újból is köszönetet mondva, avval az óhajjal fejezhessem be szavaimat, hogy azt a kis magvat, melyet az emberszeretet elvetett, az áldozatkészség segítse erőteljes fává nevelni.“

Titkár szavai után özv. Herich Károlyné úrnő szakosztályi elnök szól a következőleg: „A titkár úr előadásából méltóztattak menházunk rendeltetését és célját meghallani. A magam részéről csak még azt kívánom hozzáfűzni, hogy tisztelt vendégeink ezen intézményünk iránt jóakaró érdeklődést tanúsítani, működésünkben erkölcsileg és anyagilag is támogatni s egyesületünknek minél több barátot szerezni szíveskedjenek. Ezzel a „Szeretet“ stb. országos egyesület által létesített „Hülyék menházát“ megnyitottnak jelentem ki.“

Ezután dr. Böke Gyuláné, dr. Ludvik Elemér a menház orvosa és a titkár kalauzolója mellett az intézet megtekintése következett. A menház rövid leírását az alábbiakban adjuk:

Az épület egyemeletes, szöglet tornyocskákkal van ellátva s igen jó benyomást tesz a szemlélőre. Az északi oldalon néhány lépcsőre felmenve, jutunk a magas földszintre, a hol az iroda, a felügyelő lakása, 1 háló-, 1 ebédlő-, 1 öltöző-, 1 fürdő-szoba van s egy teljesen zárt veranda. A szobák mind tágasak s világosak, nagy tükör ablakkal ellátva. Itt vannak elhelyezve a férfi ápoltak. Az emelet két 3—3 szobás s megfelelő mellékhelyiségekkel ellátott lakásból áll, a mely lakásokból egyik a leány ápoltak részére van berendezve.

A földszinten van a konyha, éléskamra, mosókonyha és házmesteri lakás s a különböző kamrák.

A bebutorozásnál gond fordítottatott arra, hogy kényelem és czélszerűség meg legyen. Semmi felesleges nincs, de minden szükségessel fel van a menház szerelve.

A menház bemutatása az ujságíróknak. A megnyitó ünnepélyt megelőző napon a budapesti napilapok szerkesztősegeinek, illetőleg a lapok tudósítóinak mutatta be az elnökség a menházat. Majdnem minden napilap küldött ki egy-egy munkatársat, a kiknek a menházban *Rakovszky István* elnök, *dr. Böke Gyuláné*, a *titkár* és a menház *orvosa* nyújtottak felvilágosítást. A menház alapos megtekintése után a közeli Buda-Gyöngye vendéglőben barátságos ozsonnára ült össze az egész társaság. A bemutatásról néhány lap közleményét az alábbiakban hozzuk:

Budapesti Napló.

(Hülyék Menháza.) A budai hegyek egyik gyöngvyszemében holnap nyitják meg ünnepélyesen a *Szeretet Egyesület* „*Hülyék Menházát*“. Tizenötezerkilencszáznolcz hülye van Magyarországon, — ez a rettenetes nagy szám megmagyarázza, hogy micsoda nagy napja lesz holnap a humanizmusnak. A Hülyék Menházát a „Szeretet testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolító országos egyesület“ létesítette. Nem sippal, dobbal és a reklám ezer raffinált eszközével, hanem szerényen, a tiszta jótékonyság csöndes munkájával. Ha véletlenül ma meg nem tekintjük a testi és szellemi fogyatékosokban szenvedők legszerencsétlenebbikéinek, a hülyéknek új menházát, talán azt sem tudjuk meg, hogy a „Szeretet Egyesület“ elnökei: gróf Batthyány Gézáné és Rakovszky István, az állami számvevőszék elnöke, a hülyék ügyével foglalkozó szakosztály elnökei Hollán Ernőné és Kléh István, választmányi tagjai dr. Böke Gyuláné, Klimes Gyula, dr. Mandello Károly, titkára Scherer István, orvosa dr. Ludvik Elemér és jegyzője Berinza János. A jótékonyság és a humanizmus e fáradhatatlan és buzgó bajnokai tagtársaikkal csöndben működtek, szerény anyagi eszkö-

zökkel és mégis fényes eredménnyel. A Svábhegy gyönyörű lejtőjén a Napos-út 8696. számú villája a Hülyék Menháza. A Szeretet Egyesület egyelőre bérbe vette ezt a modern berendezésű emeletes palotát és máris csaknem megtelt a menház szerencsétlen lakókkal.

Valamennyien magukkal tehetetlen emberek, akiket a szülői házban ápolni és gondozni csupa keserűség és szenvedés. És mégis az a menedék, a melyet holnap nyitnak meg ünnepélyesen, csak a harmadik a fővárosban. A Szeretet Egyesületé teljesen modern, pompa, kényelem, szeretet, gondos ápolás, nevelés pótolja a szerencsétleneknél azt, amit megvont tőlük a természet. Jelenleg tíz hülye van a menházban, nagy részük szegény szülők gyermeke és ingyenes ápolásban részesül. Pedig a menház főtartása óriási költségekkel jár és a Szeretet Egyesületnek mindössze nyolczszáz tagja van, évenként két forint tagdíjjal. Ebből a pénzből pedig az egyesület menházat tart fön az István-úton a siketnémák számára, gyámolítja a vakokat és most menházat létesített a hülyék számára. Óriási költséggel jár a jótékonyiságnak ez a nagy munkája, az egyesület rá van utalva és méltó a legnagyobb mértékben a társadalom támogatására.

Ma délután Rakovszky István, dr. Böke Gyuláné, dr. Ludvik Elemér és Scherer István mutatta be a menház ragyogó tisztaságu, gyönyörű helyiségeit a sajtó képviselőinek. A menház szerencsétlenei szinte föleszméltek, amikor megpillantották jóságos gondozóikat, akik szeretettel kérdezősködtek mindenről, mindegyikhez volt egy-egy nyájas szavuk. A sziv jósága működik csak ebben a házban, semmi más. Vajha a társadalom nagyobb mértékben járulna hozzá a Szeretet Egyesület (VIII., Mátyás-tér 5/b.) nemes munkájához.

A menház megtekintése után az elnökség megvendégelte a sajtó képviselőit, akiket Rakovszky István szép felköszöntőben ünnepelt. Szekula Mór és Révész Gyula mondott köszönetet a sajtónak juttatott elismerő szavakért. Dr. Böke Gyula az egyesület fáradhatatlan elnökét, Rakovszky Istvánt éltette, aki az érdem nagy részét gróf Batthyány Gézánéra, Hollán Ernőnére, Kléh Istvánra és a nobiles háziasszonyra, dr. Böke Gyulánéra hárította.

Budapesti Hírlap.

(A hülyék menedékháza.) A legszánalmasabb emberi teremtesek, a hülyék számára új jótékony intézet nyílt meg. A kikből az értelem minden szikrája hiányzik, most a szeretet meleg sugarát érzik. Hat év óta működik a fővárosban szerényen egy emberbaráti egyesület, a mely a Szeretet nevet viseli. Ennek a programja az, hogy a testi és szellemi fogyatkozásban szenvedőket gyámolítsa. Néhány év előtt a siketné-

mák részére csinált otthont az István-úton, most pedig a hülyék menedékházát nyitotta meg künn a balzsamos levegőjű Zugligetben a Napos-út 8696. számú telkén. A Violin-féle egyemeletes pompás villát bérelte ki az egyesület; szép kert veszi körül a házat. Egyelőre tiz szerencsétlen beteg van a menedékhelyen, a kiknek gondját Ludvik Elemér dr. orvos és Scherer István titkáron kívül az ápoló cselédség viseli. Az intézmény létesítésében nagy érdeme van a Szeretet-egyesület vezetőségének: Batthány Gézáné grófnénak, Rakovszky István számvevőszéki elnöknek, Hollán Ernőnének és Böke Gyula dr.-nének. A belügyminiszter évi 2000 frttal segíti a menedékházat s a főváros is megígérte támogatását. A lelki betegek azilumát ma délután mutatták be a sajtó képviselőinek. Mindenkit meglepett a ház czélszerű berendezése. Külön nagy hálóterme van a férfiaknak és a nőknek, közös étkező-terem, munkaszoba is van. Fürdőszoba, tiszta konyha és egyéb helyiség is található az épületben. A tiz beteg megfelelő jó ellátásban és ápolásban részesül. Igazán megérdemelné az egyesület a jótékony emberbarátok támogatását, hogy a menedékházat kibővíthessék s ingyenes betegeket nagyobb számmal vehessenek föl. Holnap délelőtt tizenegy órakor lesz a menedékhely ünnepi megnyitása.

Magyar Hirlap.

(Hülyék otthona.) Azokkal a szerencsétlenekkel, kiket a természet a legszebb emberi tulajdonságtól, a gondolkodási képességtől fosztott meg, eddigelé vajmi kevés történt. Az állam tart ugyan fen egyetlenegy intézetet a képezhető hülyék számára, de ez vajmi kevés, mert hazánkban huszezernél több ily szerencsétlen van. De amit az állam elmulaszt, a társadalom igyekszik helyre pótolni. A „Szeretet“ egyesület, melynek élén Rakovszky István, az állami számvevőszék elnöke áll, nagy küzdelmek után menhelyet létesített a hülyék számára. E menhely, melyben már tizenkét ápolat van, nagy gondot okoz az egyesületnek, mert anyagi viszonyai nem állanak arányban a magára vállalt teherrel. De bíznak az emberiség jótékonyágában, mely már annyi nyomort enyhített és hisszük, hogy reményükben nem fognak csalatkozni. A mintaszerűen berendezett menhelyet holnap délelőtt fogják ünnepélyesen megnyitni.

Neues Pester Journal.

(Ein neues Idiotenasyl.) Der Landesverein zur Unterstützung von an geistigen und körperlichen Gebrechen Leidenden, „Szeretet“, der eine kaum fünfjährige Thätigkeit hinter sich hat, leistet, trotzdem er in aller Stille wirkt, auf humanitärem Gebiete Erspriessliches. Der Verein, an dessen Spitze Gräfin Géza Batthyány und der Präsident am obersten Staatsrechnungs-

hofe Stephan Rakovszky stehen, zählt 800 Mitglieder und verfügt über ein geringes Vermögen. Trotzdem hat er bereits ein Asyl für Taubstumme (Stephansstrasse Nr. 27.) errichtet und heute präsentirte der Verein den Vertretern der Tagespresse seine zweite menschenfreundliche Schöpfung: das Asyl für gänzlich verblödete Idioten, welches in einer prächtigen, nächst der Auwinklerstrasse (Napos-út) inmitten eines hübschen Gartens gelegenen einstöckigen Villa untergebracht ist. Bei dieser Gelegenheit dienten den zur Besichtigung der Anstalt erschienenen Journalisten Frau Prof. Dr. Julius Böke, Präsident Stephan Rakovszky, Sekretär Stéfan Scherer und der Institutsarzt Dr. Elemér Ludvik als Ciceroni. Die Räumlichkeiten der Anstalt überraschen geradezu durch ihre Bequemlichkeit und Eleganz. In der ursprünglich zu Privatzwecken erbauten Villa, welche der Verein für seine Schützlinge gemiethet, gibt es separate Speise-, Schlaf-, Arbeitszimmer u. s. w. für männliche und weibliche Idioten. Insgesamt ist für 25 Insassen Raum vorhanden. Das Haus beherbergt gegenwärtig blos 12 Stumpfsinnige, welche gratis gepflegt werden. Es ist jedoch zu erwarten, dass binnen Kurzem sämtliche Plätze in der Anstalt besetzt sein werden, in welcher auch Idioten aus besser situirten Familien liebevolle Pflege finden. Die Schützlinge des Vereins sind sämmtliche der verblödetsten Klasse der Idioten entnommen und selbst der allergeringsten Geistesarbeit unfähig. Die armen Geschöpfe werden sich während der warmen Jahreszeit mit der Bestellung des Hausgartens, im Winter mit Korbflechterei, Bürstenbinderei, Stockschnitzerei beschäftigen. Die weiblichen Insassen der Anstalt finden in der Wirthschaft Beschäftigung und werden in der weiblichen Handarbeit unterrichtet. Der Verein „Szeretet“ darf mit Stolz und Genugthuung auf seine jüngste Hervorbringung blicken, er hat sich, indem er den bedauernswerthesten Menschenkindern ein Asyl geschaffen, ein grosses Verdienst erworben, und ein menschenfreundliches Werk par excellence geübt. In nächster Zukunft beabsichtigen die edelherzigen Leiter des Vereins ein Asyl für Blinde zu errichten. Es ist zu wünschen, dass die Behörden und das Publikum dem Verein die wohlverdiente materielle Unterstützung zutheil werden lassen.

Budapester Tagblatt.

(Ein Asyl für Idioten.) Auf einem der schönsten Punkte des Ofner Gebirges, an der zum Auwinkel führenden Strasse, erhebt sich auf einem sachte ansteigenden Hügel die Villa des Architekten Gustav Violin. Ursprünglich war sie als Sommeraufenthalt für eine mit Glücksgütern reich bedachte Familie geplant; ihre ganze, elegante, mitunter verschwenderisch reiche

Baueinrichtung zeigt dafür. Und heute dient diese herrschaftliche Behausung den unglücklichsten, den bedauernswerthesten unter den Menschenkindern, den von Mutter Natur geistig und körperlich stiefmütterlich Bedachten als Heim. In dieser Villa befindet sich das seit kurzer Zeit bestehende, von einigen edlen Menschenfreunden gegründete und erhaltene Asyl für Idioten.

Zur Zeit seiner Gründung hatte sich der Verein „Szere-tet“ blos die Pflege der Taubstummen zur Aufgabe gestellt, allmählig aber kam er zur Erkenntniss, dass die blos mit einem körperlichen Gebrechen behafteten Personen noch lange nicht zu den unglücklichsten zählen, denn es gibt in Ungarn über 10,000 Idioten, die noch um vieles bedauernswerther sind, als die Taubstummen und Blinden und so beschloss denn der Verein, an dessen Spitze hervorragende Persönlichkeiten unseres öffentlichen Lebens stehen, die Pflege dieser Unglücklichen in den Kreis seiner Wirksamkeit einzubeziehen. Er miethete zu diesem Zwecke die eingangs dieser Zeilen erwähnte Villa, um sie als Asyl für Idioten einzurichten.

Der Verein zählt allerdings schon 800 Mitglieder, aber die Beitragsleistungen derselben sind verhältnissmässig bescheiden und so verfügt er derzeit über geringe Mittel. In dem Asyl sind sonach zur Stunde nur 12 Pfleglinge untergebracht. Aber für diese ist nach jeder Seite hin auf das beste gesorgt. Die Vertreter der Presse, denen dasselbe heute gezeigt wurde, konnten sich nicht anerkennend genug über die Vorsorge der Vereinsleitung aussprechen, die so warmherzig für die Stiefkinder der Natur Sorge tragen.

Bei dieser Besichtigung waren ausser den Vertretern der Presse zugegen: Der Präsident des Staatsrechnungshofes Stefan Rakovszky, Professor Julius Böke und dessen Gemahlin, der Direktor des Sct.-Johannspitals Dr. Ludvik, Vereinssekretär Stefan Scherer u. A. Die Präsidentinnen des Vereins Gräfin Géza Batthyány und Frau Ernst Hollán, sowie Herr Stefan Kléh haben sich nebst den Vorgenannten um die Leitung des Vereines besondere Verdienste erworben.

Das Asyl wird morgen Vormittags um 11 Uhr feierlichst eröffnet.

Az erkölcsi nevelés gyakorlati vezérkönyve. *Vaday József* nagyvárad-i igazgató-tanító ezen legujabb művében az iskolai és családi nevelésben az erkölcsi irányzatot szándékozik előmozdítani.

A tanítók, szülék és hitoktatók használatára van szánva ez a könyv s példákban adja a tanulságokat.

A mű hét főrészből áll s az emberi és polgári viszonyok minden alakjára kiterjed. Az I. rész *a család és hozzátartozókról* szól s mindjárt elől *Dugonics* példáját adja, aki anyja után a tűzbe ugrott. A II. rész *Magunk-ról*, vagyis testünk és lelkünk gondozásáról, a III. rész az állatokról, a IV. rész az iskolai és polgári életről, az V. rész az emberi társadalomról szól. A VI. rész a magyarázatra, értelmezésre méltó közmondások alakjában az *általános* igazságokat adja, a VII. rész pedig, mely Istenről szól, *a legfőbb igazságot* tárgyalja. A magyar irodalomban ez az első *erkölcstani mű*, melyet minden felekezet éppen úgy használhat, mint az állami és községi iskolák tanítói, vagy a szülők, kik gyermekeiket gondosan akarják nevelni. A könyv olcsó, 50 kr. *Kapható a szerzőnél Nagyváradon.*